

*„И ти ли!“**

Случи се една сутрин. Появата ѝ не беше като гръм от ясно небе. Но пък и не може да се каже, че имаше време да се подготви. Да кажем, че беше както когато вали сняг и го гледаш, с вдигнато нагоре лице: снежинките сякаш танцуват из въздуха и изпълват небето, като да са закачени, но в действителност те връхлитат отгоре и ако не внимаваш, ще те засипят и ще ти влязат във врата.

Беше преди обяд. Вълната от клиенти, които отиваха на работа, се бе оттеглила, а обедната почивка беше още далече и кафене „Тибери“ дремеше мързеливо с постоянните си клиенти.

Обикновено по това време Масимо закусваше в задната стаичка, в която си почиваше – облягаше гръб на стената и затваряше очи за няколко минути. Малко, но на него му стигаше, за да изпразни ума си и да презареди батериите.

След това се връщаше на бара с изцапана от мазилка и трохи тениска, а Дарио му се скарваше бащински, като го изтупваше с няколко здрави удара по гърба.

Този ден обаче Масимо беше сънлив и разсеян. Стоеше с подпрени на бара лакти и с подпряна на ръцете глава и наблюдаваше огрения от слънце площад зад витрината. Точно тогава я забеляза. Беше седнала близо до фонтана и жадно пиеше от един термос. След това Масимо я видя да се изправя и да прис-

* *Tu quoque, Brute, fili mi?* (И ти ли, Бруте, сине мой?) – Последните думи на Юлий Цезар, когато вижда сред убийците си Марк Юний Брут, който, според слуховете, е бил негов незаконен син. – *Б. пр.*

тъпва нерешително в едната, после в другата посока, да пресича площада по неправа линия и да се връща при фонтана като изтощен плувец, който най-накрая е намерил шамандура, в която да се вкопчи, за да си поеме въздух.

В нея нямаше нищо по-различно от другите туристи, които всеки ден изпълваха площада и целия град, и все пак Масимо, иззад витрината, виждаше само нея, като че всички тези цветни раници, чадърчета и ужасни шапки като на бейзболен играч се бяха изпарили, оставяйки сцената само за това момиче и за червената му рокличка.

Продължи да я наблюдава, забол в бара лакти, които сякаш сяха да пуснат корени.

После момичето пак се изправи. Поличката ѝ леко се полюшваше, поизносената ѝ кожена чанта висеше през рамо, в ръката си държеше куфар, погледът ѝ беше любопитен и леко уплашен, а походката – неуверена, като на човек, който не знае накъде да тръгне. Така, крачка по крачка, момичето изчезна от полезрението на Масимо. Изкуши го безразсъдната мисъл да изтича навън и да я последва. Но не направи нищо. Остана на мястото си да гледа празнотата, останала след нейното изчезване. Тези няколко мига бяха достатъчни, за да се запечата в ума му образът на това високо и слабо, облечено в червено, със светли коси и бретонче момиче. Не че за него беше нещо ново да наблюдава минавачите и да си фантазира истории за техния живот, но у това момиче имаше нещо различно и той самият се изненада от начина, по който то остана в съзнанието му. Затова едва не припадна, когато внезапно я видя да се появява на прага на заведението, сякаш мислите му я бяха повикали.

Отблизо беше още по-красива (немаловажен детайл, защото има много момичета, които отдалече са красиви, но после отблизо се оказват грознички).

„А и какво означава красива?“ – мислеше си Масимо, защото има различни видове красота. Нейната трябваше да я разкриеш. Тя не беше студен и надменен фотомодел, нито

чувствена ориенталка, още по-малко дръзка и провокираща южнячка, а съкровище, скрито зад мистерията на чифт зелени очи и шепа лунички. И с тази лека рокличка за път, почти като на момиченце, която не подчертаваше качествата ѝ, ами ги оставяше на въображението... Очевидно имаше нещо доста интригуващо в това.

Масимо излезе иззад бара, за да иде при новата клиентка, която междувременно, след като остави куфара на земята, се беше настанила, дори почти скрила, на една изолирана масичка.

– Какво ще желаете? – попита я Масимо. „Проклятие! Не можах ли първо да ѝ кажа нещо мило? Например „добър ден“ или „добре дошла“. Обаче нищо. Беше задал само този глупав, формален въпрос.

Тя леко се изчерви и не каза нищо, после с лявата ръка започна да си играе с един кичур коса между ухото и слепоочието.

„Сигурно е чужденка“ – помисли си той и се помъчи да измъкне малкото английски, който говореше (но знае се, италианците са толкова добри да се обясняват, че нямат много нужда от английски).

– Така... *Can I help you? Do you want something to drink? Maybe a coffee?**

Цялото кафене се беше смълчало и наблюдаваше сцената.

– *Désolée* **, не говоря добре италиански – каза тя със силен френски акцент.

– И не си единствената! – каза монтьорът Тонино, който този ден явно нямаше много работа и идваше за трети път.

Чу се дружен смях и смутеното изражение в погледа на момичето се промени недоловимо. Явно беше, че се бори със срамежливостта и луничавото ѝ лице се покри с лека и много нежна руменина.

* Мога ли да ви помогна? Искате ли нещо за пиене? Може би кафе? – Б. пр.

** Съжалявам. – Б. пр.

– *Vous avez la carte?** – тихо попита.

– Карти? – продължи Тонино, окуражен от успеха – Можеш ли да играеш брискола?**

Тя не му обърна внимание и този път срамежливостта, изглежда, отстъпи място на нещо много близко до раздразнение. „Чудесно – помисли си Масимо, хвърляйки убийствен поглед на Тонино и компания. – Скъпите ми клиенти могат да ядосат дори ангел като този тук.“

Момичето сведе поглед и опита да се изрази по-добре:

– Меню? – попита с толкова неуверен тон, че Масимо трябваше да отпъди идиотската усмивка, която усещаше, че всеки миг ще се появи на лицето му.

– За съжаление, нямаме меню. Обаче зад бара има листа с нашите видове кафе. Иначе имаме сандвичи, трамедзини***, тостове, картопки, изобщо каквото може да се намери в едно кафене.

Подозираше, че тя не разбира нищо, но искаше да я предразположи, като запълваше с думи неловката тишина, преди Тонино да направи това с някоя от изцепките си.

Момичето го погледна в очите с неопределено изражение, заради което погледът ѝ се стори на Масимо и безкраен, и съвсем кратък, въздъхна и поръча:

– *Un thé noir de rose...*

Масимо се смути:

– Черен чай с рози?! Хм, страхувам се, че... Страхувам се, че нямаме. Дарио? Черен чай с рози?

Дарио разпери ръце и изкриви уста. Тонино не успя да се въздържи от още едно неуместно изказване:

– Черен чай с рози! Идеята не е лоша. Може да направиш от кафенето приют и да сервираш чай на всички старци от квартала. Че са доста.

* Имате ли меню? – *Б. пр.*

** Вид игра на карти, пренесена в Италия от французите. – *Б. пр.*

*** Трамедзино – италиански аналог на затворения тип сандвич с триъгълна форма. – *Б. пр.*

– Моля?! – намеси се Дарио. – Старците от Трастевере с чай от рози няма да си изплакнат и чиниите!

Почнеха ли така, можеха да откатат с часове и Масимо, въпреки усилията, които полагаше, не можа да се сдържи и избухна в смях. Беше по-силно от него, може би заради напрежението, насъбрало се през тези няколко нереални минути с луничавото момиче, което го гледаше, а може би защото няма нищо по-заразително от смеха.

Момичето, което най-вероятно не беше разбрало нищо от размяната на репликите, но може би именно заради това реши, че му се подиграват, се обърна назад към помещението и после отново насочи поглед към Масимо.

Като Юлий Цезар. Точно така го погледна. Масимо по-късно щеше да премисли случилото се и да си каже, че да, без съмнение, императорът трябва да е имал същото изражение, изписано на лицето, когато е разпознал сред своите убийци незаконния си син. И той сигурно е бил изненадан. Освен това е имало и други неща, за които да мисли, като например двайсет и трите удара с кама, които бяха накълцали тялото му.

То обаче, момичето, го беше пронизало с поглед. И нещо повече, беше го изпепелило, карайки го да се чувства като най-жалък червей.

Стана рязко и столът му падна на земята. Шумът се стори на Масимо страшен, подсилен от тишината, която се беше възцарила в кафенето. Момичето взе куфара и застана пред Масимо, пронизвайки го с две разярени, зелени и пламнали от гняв очи. Хвана захарницата с две ръце и я изсипа цялата на земята. И си тръгна, без да се обърне назад.

На Масимо се стори, че вижда сцената на забавен кадър, зашеметен от ехото на падащия стол, което още отекваше в мозъка му.

– Определено колкото повече на север отиваш, толкова са по-симпатични – каза Дарио, докато прибираще няколко чашки от бара.

– Ей, какво каза? Внимавай к‘во говориш! – обади се господин Брамбила* (кафе корето с грапа – по всяко време), който всъщност се казваше Джовани Бониети, въпреки че това никой не го знаеше. Беше странна птица. Роден и израснал в Милано, при пенсионирането си беше наследил апартамент в Трастевере от далечен роднина и беше решил да се премести. В действителност винаги казваше, че само минава оттук, но беше останал повече от десет години. Както обикновено, беше присъствал на сцената, без да каже и дума, и другите го бяха забравили.

– Присъстващите правят изключение, разбира се. Ей, да ти се не знае, стоиш си там тихичко, никой да не те забележи, и после изскачаш, когато човек най-малко очаква.

– А да ви видя сега! Да ви видя лесно ли е да влезеш в заведение, пълно с диви римляни, които ти се смеят зад гърба. Да ви кажа, добре направи, че си тръгна. А беше хубаво момиче. Натри ви носовете.

– Хубаво момиче?! Е, и? Абе я си гледай работата, г-н Брамбила! Още не си научил езика на столицата! – викна Тонино.

– Кой е па тоя, дето все тука виси? Вярно е, че не се намира лесно работа, ама толкова кафета ще ти докарат някой инфаркт!

– Има ли преводач?*** Французойката я разбяхме по-лесно... А и беше по-симпатична.

Чу се глас от дъното на заведението:

– За едно нещо обаче господин Брамбила има право: наистина е хубаво момиче, това не може да се отрече.

Беше Валентино (късо кафе), наречен Мистър Пропър заради тренираното му и мускулесто тяло, което носеше с голяма гордост под маркови и прилепнали тениски. Беше по-скоро тип от модерните заведения, но от време на време се появяваше в кафене „Тибери“. Не беше много ясно какво работи, но ходеше винаги с манекенки и хубави коли и минаваше за голям сваляч.

* *Брамбила* – може би най-популярното фамилно име в Милано. – *Б. пр.*

** Неразбирането идва от това, че г-н Брамбила е от Милано и говори на диалект. – *Б. пр.*

Старият Дарио го погледна усмихнато:

– О, Мистър Пропър! Това е по твоята част, ама не е твоят тип момичето. Тебе няма и да те погледне.

Мистър Пропър се почувства засегнат.

– Моля!/? Аз ги познавам жените. Една седмица, и ще видиш резултата!

Мистър Пропър си сложи тъмните очила, остави монета от едно евро до касата и излезе на обления от слънце площад.

– Вие сте идиоти – каза Масимо и влезе в стаичката с една закуска.

– К‘во му е, бе? Да не го е ухапала пепелянка? – възкликна Тонино.

– Има право, наистина сте смотаняци. Заради вас загуби клиент, а в днешно време това не е добре, после... да се държите зле с момиче... Хайде, Дарио, направи ми още едно, че да си ходя. Но наистина ще си тръгна от тоя град!

Масимо остана прав известно време, без да намери сили да събере захарта от пода. През останалата част от деня като че сянка надвисна над него. Както когато човек е щастлив и върви на метър от земята и нищо не може да засегне усещането му за прилив на положителна енергия... Може да се смее и да се шегува, да се забавлява, но една тежест в стомаха му се спотаява, готова във всеки момент да напомни за себе си. Виждаше отново онези две разяпени, зелени и пламнали от гняв очи. И най-вече знаеше, че няма да ги види никога повече. Някои неща не се случват два пъти. И най-вече, ако първия път си го провалил.

Тежеше му на сърцето. Може би от тъгата на тези горещи и пусти дни, може би от усилието, може би само от убедеността, че животът никога не спи и може по всяко време да те уцели със стрелите си. Няма нужда от преломни събития, понякога именно малките камъчета обръщат колата и оставят незаличим белег.